

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Кафедра історії України і методики викладання історії

Проректор

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

_____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань 06 Журналістика
Спеціальність 061 Журналістика

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Івано-Франківськ – 2022 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України» для студентів за галуззю знань 06 «Журналістика», спеціальністю 061 «Журналістика». «31» серпня 2022 р.

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Паска Б. В. кандидат історичних наук, асистент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії України.

Протокол від «31» серпня 2022 р. № 1

Завідувач кафедри історії України
і методики викладання історії

“31” серпня 2022 р.

(підпис)

(Райківський І.Я.)

(прізвище та ініціали)

Схвалено Науково-методичною радою Факультету історії, політології і міжнародних відносин.

Протокол від “29” вересня 2022 р. № 1

“__” _____ 20__р.

Голова

(підпис)

(Кугутяк М.В.)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітньо-професійна програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Освітня програма <u>Журналістика</u>	Нормативна	
	Спеціальність 061 <u>Журналістика</u>		
Модулів – 2	Галузь знань: <u>Журналістика</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		I-й	I-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>Презентація історичної постаті</u>		Семестр	
Загальна кількість годин – 90			
		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: Перший (бакалавр)	Лекції	
		12 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	2 год.
		Лабораторні	
		___год.	—
		Самостійна робота	
		60 год.	82 год.
Індивідуальні завдання: 0 год.			
Вид контролю: залік (2-й семестр).			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33 % : 67 %

для заочної форми навчання – 8 % : 92 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Студент повинен засвоїти весь матеріал з історії України при допомозі поданих викладачем методичних рекомендацій, підготовлених семінарських занять, самостійної роботи, колоквиумів. Засвоїти важливі дати з історії України, орієнтуватися у визначенні історичних епох, їх основних проблем.

Завдання вивчення дисципліни: ознайомити студентів неісторичних спеціальностей з основною хронологією подій, періодизацією, історичними періодами, рубіжними датами і подіями, прізвищами дійових осіб, логікою історичного процесу у широкому світовому історичному контексті.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

- ЗК 04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання:

- ПР0 4. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел
- ПР 09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства
- ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.

3. Програма навчальної дисципліни

Перший семестр. Змістовий модуль 1.

Історія України від найдавніших часів до кінця XVIII ст.

Тема 1. Стародавня історія України.

Тема 2. Давньоруська держава – Київська Русь (IX – XIII ст.).

Тема 3. Галицько-Волинська держава.

Тема 4. Українське козацтво у XVI – першій половині XVII ст.

Тема 5. Українська козацька державність ранньомодерного періоду (середина XVII – XVIII ст.).

Змістовий модуль 2. Історія України XIX – початку XXI ст.

Тема 1. Українські землі під владою Російської та Австрійської (Австро-Угорської) імперій (XIX – поч. XX ст.).

Тема 2. Українська революція 1917–1921 рр.

Тема 3. Українські землі у міжвоєнний період. Друга світова війна.

Тема 4. Україна в середині XX – на початку XXI ст.

Тема 5. Історія української культури.

5.1 Теми семінарських занять для студентів стаціонарної форми навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1		
Змістовий модуль 1. Історія України від найдавніших часів до кінця XVIII ст.		
1.	Київська Русь.	2
2.	Галицько-Волинська держава.	2
3.	Українське козацтво у XVI – першій половині XVII ст.	2
4.	Козацько-гетьманська держава в другій половині XVII ст.	2
5.	Наступ російського царизму на автономію України у XVIII ст.	2
Змістовий модуль 2. Історія України XIX – початку XXI ст.		
1.	Західноукраїнські землі під владою Австрійської (Австро-Угорської) монархії (кінець XVIII – початок XX ст.)	2
2.	Українські землі в міжвоєнний період	2
3.	Україна в часи Другої світової війни (1939–1945 рр.)	2

5.2 Теми семінарських занять для студентів заочної форми навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1		
Змістовий модуль 1. Історія України від найдавніших часів до кінця XVIII ст.		
Змістовий модуль 2. Історія України XIX – початку XXI ст.		
1.	Україна в часи Другої світової війни (1939–1945 рр.)	1

6. Теми практичних занять для студентів стаціонарної форми навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Не передбачено	—
2.	—	—
...	—	—

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено	—
2	—	—
...	—	—

8.1 Самостійна робота для студентів стаціонарної форми навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Стародавня історія України	3

2.	Давньоруська держава – Київська Русь (IX – XIII ст.)	3
3.	Галицько-Волинська держава.	3
4.	Українське козацтво у XVI – першій половині XVII ст.	4
5.	Українська козацька державність ранньомодерного періоду (середина XVII – XVIII ст.).	14
6.	Українські землі під владою Російської та Австрійської (Австро-Угорської) імперій (XIX – поч. XX ст.).	4
7.	Українська революція 1917–1921 рр.	3
8.	Українські землі у міжвоєнний період. Друга світова війна.	3
9.	Україна в середині XX – на початку XXI ст.	3
10.	Історія української культури	20
	Разом:	60

8.2 Самостійна робота для студентів заочної і екстернатної форми навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Стародавня історія України	5
2.	Давньоруська держава – Київська Русь (IX – XIII ст.)	7
3.	Галицько-Волинська держава.	7
4.	Українське козацтво у XVI – першій половині XVII ст.	6
5.	Українська козацька державність ранньомодерного періоду (середина XVII – XVIII ст.).	16
6.	Українські землі під владою Російської та Австрійської (Австро-Угорської) імперій (XIX – поч. XX ст.).	6
7.	Українська революція 1917–1921 рр.	5
8.	Українські землі у міжвоєнний період. Друга світова війна.	5
9.	Україна в середині XX – на початку XXI ст.	5
10.	Історія української культури	20
	Разом:	82

9.1 Індивідуальні завдання для студентів стаціонарної форми навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Виготовити візуалізовану презентацію по житті і діяльності маловідомої постаті з історії України.	–

10. Методи навчання

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: лекція; семінари; самостійна робота; індивідуальна робота.

Провідне значення в навчальному процесі вищої школи відводиться **лекціям**. Вони визначають його зміст і спрямованість, у них дається систематичний науковий виклад історії України. Лекція як метод навчання має інформаційний характер, чіткий план. Структура лекції підпорядковується логіці предмета, вона не тільки стимулює конкретно-образне мислення, а й активізує логічне мислення слухачів, послідовно з'ясовує всі пункти плану.

Предметом лекції є вивчення явищ, подій, процесів, що мають між собою зв'язки і залежності причинно-наслідкового характеру.

Досвідом доведено: коли студент приступає до вивчення тієї чи іншої теми, не прослухавши попередньо відповідної лекції, то відчуває при цьому неабиякі труднощі. За лекціями, як правило, йдуть семінарські заняття, які проводяться з метою: сприяти поглибленому засвоєнню студентами найбільш важливих і складних тем курсу; ознайомити студентів із наявною спеціальною літературою з даної проблематики, дати можливість для її опрацювання; виробити вміння самостійно працювати над документами та здійснювати їх науковий аналіз; навчити студентів аргументовано викладати свої погляди, простежувати причинно-наслідкові зв'язки, вести дискусію.

Студентові під час підготовки до **семінарського заняття** необхідно уважно опрацювати рекомендовану літературу, законспектувати основні думки, продумати й скласти план чи тези свого виступу. На занятті він за бажанням або на вимогу викладача повинен відповісти на поставлені питання. Важливо чітко сформулювати тему доповіді, назвати опрацьовану літературу, а потім викласти матеріал, у кінці зробити відповідні висновки, виокремити судження, підкріплюючи їх прикладами. Якщо студент виступає з доповненням, то бажано, щоб також дав оцінку попереднім відповідям. При цьому йому дозволяється користуватися конспектом, але не слід, зрозуміло, читати свої записи дослівно.

Пропоновані плани семінарських занять з історії України та української культури охоплюють період від найдавніших часів до сьогодення. Кожне заняття містить план, а також список джерел і основної та додаткової літератури, які викладач рекомендує студенту для опрацювання. Зауважимо, що у списку немає змоги подати всю доступну літературу з тої чи іншої проблематики, студент може самостійно здійснювати бібліографічний пошук і використовувати інші видання. У пропонованих планах семінарських занять не вміщено найновішу літературу, про неї можна довідатися на лекціях або шляхом самостійного пошуку в бібліографії або через електронні засоби інформації. Окремо виділяються узагальнюючі дослідження (підручники), що можуть бути рекомендовані при підготовці до змістових модулів та екзамену.

В кінці кожної теми подано методичні рекомендації, що містять короткий план відповіді на поставлені питання, звертають увагу студента на найбільш важливі аспекти піднятої проблеми. Головне їх завдання – розвиток розумових здібностей студентів під час самостійної роботи з навчальною літературою.

Методичні рекомендації насамперед покликані допомогти студентам в організації їхньої роботи з оволодіння конкретними вміннями, навичками та методичними знаннями. Проте це не єдине їх призначення. Зауважимо, що кожний вид занять має сприяти розвиткові мислення студентів, формуванню узагальнених умінь.

Методичні вказівки мають відповісти студентам на такі запитання:

- Яка навчальна мета певної роботи, чого вона має навчити?
- Який зміст роботи, що треба зробити?
- Що для цього треба знати і вміти?
- Чому слід використовувати саме пропоновані засоби, а не інші?

- Як виконується робота?
- Коли і для чого набуті вміння будуть потрібні?

Необхідно намагатися, аби записи були стислими, проте змістовними, якнайповніше сприяли глибокому засвоєнню основних проблем, що розглядаються. Досягти цього можна, перш за все, вмілим підбором матеріалу, дотриманням стилю, де думка виражається досить коротко й лаконічно. Варто виділити найбільш яскраві факти, приклади, цифри, а також власні думки, що виникли в ході опрацювання матеріалу. На семінарах повинна домінувати не стільки пам'ять, скільки самостійне мислення, тобто не репродуктивне (відтворююче), а розвиваюче орієнтоване навчання. Досвідом доведено, що до вивчення студентом тієї чи іншої теми варто приступати, прослухавши попередньо відповідну лекцію, в якій викладач дає загальний огляд доступних джерел та історіографії, визначає зміст і спрямованість навчального процесу.

У ході семінарського заняття заслуховуються та обговорюються реферати з важливих і складних проблем. Їхнє зачитування розраховане на 10-15 хвилин. Реферат слід готувати, маючи чіткий план, виклад основного матеріалу, висновки, посилання на джерела і літературу, які подаються в кінці.

Пропоноване видання розраховане на студентів університету, де історія України є обов'язковим, але не профільюючим предметом. У методичному посібнику з історії України плани семінарських занять подані відповідно до навчальної програми, схваленої кафедрою історії України Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Автор наголошує, що навчальні підручники з історії України (перелік яких рекомендується нижче) слід використовувати готуючись до кожного семінарського заняття. Тому вони не завжди вводяться в списки літератури до семінарів. Зрозуміло, що навчальна література є обов'язковою в підготовці до всіх занять.

1. Плани семінарських занять

Тема № 1. Давньоруська держава – Київська Русь (IX-XIII ст.)

Основні поняття: *бояри, великий князь, віче, вотчина, данина, давньоруська держава, дружина, полуддя, хрещення Русі, християнство.*

ПЛАН

1. Політична, військова та економічна діяльність перших правителів Київської Русі (Олег, Ігор, Ольга, Святослав).
2. Зміцнення держави за князя Володимира Великого (980–1015).
3. Піднесення Київської Русі в часи Ярослава Мудрого (1019–1054).
4. Початок політичної роздробленості у 1054–1113 рр. Князь Володимир Мономах (1113–1125).
5. Розпад Київської Русі на окремі князівства-держави (1132–1240).
6. Розвиток культури в період Київської Русі

Рекомендована література

Бойко О. Історія України : посібник. – 2-ге вид., допов. – Київ: Академія, 2002. – 656 с.

Брайчевський М.Ю. Походження Русі. – К., 1968.

Брайчевський М.Ю. Утвердження християнства на Русі. – К., 1988.

- Грушевський М. Історія України-Руси. – К., 1991. – Т.2.
 Давня історія України. У 2-х кн. – К., 1995. – Кн. 2.
 Іванченко Р.П. Київська Русь і початки української держави. – К., 1995.
 Історія України: нове бачення. – К., 1997. – Кн.1.
 Котляр М.Ф. Утворення давньоруської держави. Історичні зошити. – К., 1993.
 Літопис Руський за Іпатським списком. URL: <http://izbornyk.org.ua/litop/lit.htm>.
 Моця О., Ричка В. Київська Русь: від язичництва до християнства. – К., 1996.
 Петровський, В. В. Історія України : Неупереджений погляд : Факти. Міфи. Коментарі / В. В. Петровський, Л. О. Радченко, В. І. Семененко. – Х. : ВД «ШКОЛА», 2007. – 592 с.
 Толочко П.П. Київська Русь. К., 1996.
 Україна крізь віки. У 15-ти тт. – Т. 4: Толочко О. П., Толочко П. П. Київська Русь / За заг. ред. В. Смолія. НАН України. Інститут археології, Інститут історії України. – К.: Альтернативи, 1998. – 352 с.
 Яковенко Н. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII ст. / Н. Яковенко. – Київ: Генеза, 1997. – 380 с.

Тема 2. Галицько-Волинська держава

Основні поняття: *баскаки, боярська опозиція, династія Ростиславичів, Золота Орда, королівська корона, монголо-татари, тевтонський орден, ярлик.*

ПЛАН

1. Розвиток Галицького князівства (кінець XI–XII ст.). Князь Ярослав Осмомисл.
2. Утворення Галицько-Волинського князівства за часів князя Романа Мстиславича (1199–1205 рр.). Внутрішня та зовнішня політика князя.
3. Боротьба за галицький престол Данила Романовича (1205–1238 рр.).
4. Зміцнення Галицько-Волинської держави за князя Данила Галицького у 1238–1264 рр.
5. Галицько-Волинська держава за наступників короля Данила (1264–1340 рр.).
6. Розвиток культури в період Галицько-Волинської держави.

Рекомендована література

- Бойко О. Історія України : посібник. 2-ге вид., допов. Київ: Академія, 2002.
 Галицько-Волинський літопис. Львів, 1994.
 Головка О. Б. Корона Данила Галицького: Волинь і Галичина в державно-політичному розвитку Центрально-Східної Європи раннього та класичного середньовіччя. К.: ВД «Стилос», 2006.
 Грушевський М. Історія України-Руси. К., 1993. Т. 2, 3.
 Грабовецький В.В. Нариси історії Прикарпаття. Івано-Франківськ, 1992. Т. 1.
 Ісаєвич Я. Галицько-Волинська держава. Л., 1999.
 Котляр М. Історія України в особах. Давньоруська держава. К., 1996.
 Котляр М.Ф. Галицько-Волинська Русь. К., 1998.
 Крип'якевич І. П. Галицько-Волинське князівство. К., 1984.
 Україна крізь віки. У 15-ти тт. Т. 5: Котляр М. Ф. Галицько-Волинська Русь / За заг. ред. В. Смолія. НАН України. Інститут археології, Інститут історії України. К.: Альтернативи, 1998.
 Яковенко Н. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII ст. К.: Генеза, 1997.

Тема 3. Українське козацтво наприкінці XV – у першій половині XVII століть

Основні поняття: *братства, Дике поле, гетьман, Запорізька Січ, козак, кошовий отаман, курінь, реєстрові полки, уходи, фортеця Кодак, Хотинська битва, човен-чайка*

ПЛАН

1. Соціально-економічні та політичні передумови виникнення українського козацтва. Походження терміну «козак». Теорії походження козацтва.
2. Суспільно-політична організація та етнічний склад українського козацтва. Заснування Запорозької Січі. Запорізька Січ як військова і територіально-адміністративна одиниця.
3. Реєстрове козацтво та його роль у державотворчих процесах в Україні. Стосунки між козацтвом і Польщею.
4. Боротьба запорожців із Кримським ханством і Туреччиною.
5. Козацько-селянські повстання 1590-х – 1630-х років.
6. Розвиток української культури у XVI – першій половині XVII ст.

Рекомендована література

- Апанович О. Гетьмани України і кошові отамани Запорізької Січі. К., 1993.
- Апанович О. Розповіді про запорозьких козаків. К., 1991.
- Багацький В. В., Кормич Л. І. Історія України : підручник. 3-тє вид., доп. і перероб. Рек. МОН. К.: Алерта, 2010. 388 с. [Електронне джерело]. URL: http://pidruchniki.com/158407208395/istoriya/istoriya_ukrayini
- Білоцерківський В. Я. Історія України: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К., 2007. 536 с. [Електронне джерело]. URL: <http://textbooks.net.ua/content/category/35/61/41/>
- Бойко О. Д. Історія України: навч. посібник. Рек. МОН; 6-тє вид. К.: Академвидав, 2016. 720 с.
- Володарі гетьманської булави. Історичні портрети. К., 1995.
- Гурбик А. О. Виникнення Запорізької Січі (хронологічний та територіальний аспект проблеми) // Український історичний журнал. 1999. № 6. С. 3-17. [Електронне джерело]. URL: http://resource.history.org.ua/publ/journal_1999_6_3
- Історія України. Документи і матеріали / Укладання і коментарі В. Короля. К.: Альтернативи, 2001. С. 124-140.
- Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. М. І. Бушина, О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси: ЧДТУ, 2016. 644 с. [Електронне джерело]. URL: <http://academyssu.com.ua/sites/default/files/020063092.pdf>
- Історія України: Хрестоматія / Упоряд. В. М. Литвин; Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. К.: Наук. думка, 2013. 1056 с. [Електронне джерело]. URL: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-00-1312-4/978-966-00-1312-4.pdf>
- Лазарович М. В. Історія України: навчальний посібник. К.: Знання, 2013. 685 с. [Електронне джерело]. URL: http://pidruchniki.com/1584072014249/istoriya/istoriya_ukrayini
- Мицик Ю. А., Бажан О. Г., Власов В. С. Історія України. К.: Видавничий дім “Києво-Могилянська академія”, 2008. 680 с. [Електронне джерело]. URL: http://www.studmed.ru/micik-yua-bazhan-og-vlasov-vs-storya-ukrayini_5da2d620191.html
- Палій О. Історія України. Від княжої доби до Революції гідності. 3-тє вид. Київ: К. І. С., 2017. 596 с. [Електронне джерело]. URL: http://shron1.chtyvo.org.ua/Palii_Oleksandr/Istoriia_Ukrainy.pdf
- Пасічник М. С. Історія України: державницькі процеси, розвиток культури та політичні перспективи: навч. посіб. 2-ге вид., стер. К.: Знання, 2006. 735 с. [Електронне джерело]. URL: <http://westudents.com.ua/knigi/227-storya-ukrani-paschnik-ms.html>
- Світлична В. В. Історія України: навчальний посібник. Київ: Каравела, 2011. 384 с. [Електронне джерело]. URL: <http://westudents.com.ua/knigi/228-storya-ukrani-svtlichna-vv.html>
- Сергієнко Г. Я. Біля витоків українського козацтва й Запорозької Січі // Український історичний журнал. 1992. № 12. С. 123-131. [Електронне джерело]. URL: http://resource.history.org.ua/publ/journal_1992_12_123
- Щербак В. О. Запорізька Січ як фактор консолідації українського козацтва до середини XVII ст. // Український історичний журнал. 1995. № 5. С. 66-71. [Електронне джерело]. URL: http://resource.history.org.ua/publ/journal_1995_5_66

- Щербак В. О. Козацтво в класово-становій структурі українського суспільства (друга половина XV – середини XVII ст.) // Український історичний журнал. 1991. № 11. С. 43-52. [Електронне джерело]. URL: http://resource.history.org.ua/publ/journal_1991_11_43
- Юрій М.Ф. Історія України: навч. посіб./ Рек. МОН . К.: Кондор, 2010. 252 с. [Електронне джерело]. URL: <http://westudents.com.ua/knigi/229-storya-ukranyi-yury-mf.html>
- Яворницький Д. Історія запорозьких козаків: У 3 т. К., 1990-1991.

Тема 4: Козацько-гетьманська держава в другій половині XVII ст.

Основні поняття: Андрусівське перемир'я, Бучацький мир, Вічний мир, Гетьманщина, Гадяцький трактат, Лівобережжя, Правобережжя, Слобожанщина, Чигиринські походи

ПЛАН

1. Руїна – її причини та характерні ознаки. Україна в політичних планах Польщі та Росії.
2. Гетьманування Івана Виговського та Юрія Хмельницького. Гадяцький трактат, Переяславські статті, Слободищенська угода.
3. Поділ України на два гетьманства: Правобережне та Лівобережне. Діяльність гетьманів Павла Тетері та Івана Брюховецького. Московські статті, Андрусівське перемир'я.
4. Діяльність гетьмана Петра Дорошенка та його зовнішньополітичні орієнтири.
5. Гетьманування Дем'яна Многогрішного та Івана Самойловича на Лівобережжі. Глухівські та Конотопські статті. Обмеження автономії України.
6. «Вічний мир» між Московією та Польщею. Наслідки Руїни.

Джерела:

- Ділова документація Гетьманщини ХУІІІ ст. 36. док., К., 1993.
- Історія України. Документи і матеріали /Укладання та коментарі В. Короля.К.: Альтернативи, 2001.
- Історія України. Хрестоматія у двох частинах. К., 2004. Ч.І.

Основна література:

- Бойко О.Д. Історія України: навч. посібник. Рек. МОН; 6-те вид. К.: Академвидав, 2016. 720 с.
- Багацький В. В., Кормич Л.І. Історія України : підручник. 3-тє вид., доп. і перероб. Рек. МОН. К.: Алерта, 2010. 388 с. [Електронне джерело]. URL: http://pidruchniki.com/158407208395/istoriya/istoriya_ukrayini
- Білоцерківський В.Я. Історія України: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К., 2007. 536 с. [Електронне джерело]. URL: <http://textbooks.net.ua/content/category/35/61/41/>
- Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О.М.Бут, М.І.Бушин, Ю.І.Вовк та ін.]; за заг. ред. М.І. Бушина, О.І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси: ЧДТУ, 2016. 644с. [Електронне джерело]. URL: <http://academyssu.com.ua/sites/default/files/020063092.pdf>
- Лазарович М.В. Історія України: навчальний посібник. К.: Знання, 2013. 685 с. [Електронне джерело]. URL: http://pidruchniki.com/1584072014249/istoriya/istoriya_ukrayini
- Мицик Ю.А., Бажан О.Г., Власов В.С. Історія України. К.: Видавничий дім “Києво-Могилянська академія”, 2008. 680 с. [Електронне джерело]. URL: http://www.studmed.ru/micik-yua-bazhan-og-vlasov-vs-storya-ukrayini_5da2d620191.html
- Світлична В. В. Історія України: навчальний посібник. Київ : Каравела, 2011. 384 с. [Електронне джерело]. URL: <http://westudents.com.ua/knigi/228-storya-ukranyi-svtlichna-vv.html>
- Палій О. Історія України. Від княжої доби до Революції гідності. 3-тє вид. Київ: К.І.С., 2017. 596 с. [Електронне джерело]. URL: http://shron1.chtyvo.org.ua/Palii_Oleksandr/Istoriia_Ukrainy.pdf

Пасічник М. С. Історія України: державницькі процеси, розвиток культури та політичні перспективи: навч. посіб. 2-ге вид., стер. К.: Знання, 2006. 735 с. [Електронне джерело]. URL: <http://westudents.com.ua/knigi/227-storya-ukrani-paschnik-ms.html>

Юрій М.Ф. Історія України: навч. посіб./ Рек. МОН . К.: Кондор, 2010. 252 с. [Електронне джерело]. URL: <http://westudents.com.ua/knigi/229-storya-ukrani-yury-mf.html>

Додаткова література:

Когут З. Російський централізм і українська автономія. Ліквідація Гетьманщини(1760-1830). К., 1996.

Смолій В. А, Степанков В. С. Українська державна ідея XVII — XVIII століть: проблеми формування, еволюції, реалізації. Київ, "Альтернативи", 1997. 368 с.

Смолій В.А., Степанков В.С. Правобережна Україна у другій половині XVII - XVIII ст. Проблеми державотворення. К., 1993.

Українська держава другої половини XVII–XVIII ст.: політика, суспільство, культура. К.: Інститут історії України НАН України, 2014. 671 с.

Шевчук В. Козацька держава. Етюди до історії українського державотворення. К., 1995.

Яковлева Т. Гетьманщина в другій половині 50-х років XVII століття : причини і початок Руїни : [монографія]. Київ: Основи, 1998. 447 с.

Тема 5: Наступ російського царизму на автономію України у XVIII ст.

Основні поняття: Коломацькі статті, Конституція Пилипа Орлика, Решетилівські статті, Рішительні пункти, Малоросійська колегія, Правління гетьманського уряду, Чортотлицька Січ, Нова Січ

ПЛАН.

1. Становище українських земель в період правління гетьмана Івана Мазепи (1687–1709 рр.). Знищення Чортотлицької Січі. Полтавська катастрофа. Оцінка діяльності І. Мазепи.
2. Гетьман Пилип Орлик та його «Конституція».
3. Обмеження прав України в період гетьманування Івана Скоропадського (1708–1722 рр.). Наказний гетьман Павло Полуботок. Правління І Малоросійської колегії (1722–1727 рр.).
4. Спроби гетьмана Данила Апостола реформувати Україну (1727–1734 рр.). Правління гетьманського уряду (1734–1750 рр.)
5. Гетьманування Кирила Розумовського (1750–1764 рр.). Остаточне скасування російським царизмом автономії на Лівобережній і Слобідській Україні в другій половині XVIII ст.
6. Нова Січ та її остаточне знищення російським самодержавством (1734–1775 рр.).
7. Культура України у XVIII ст.

Джерела:

Ділова документація Гетьманщини ХУІІІ ст. 36. док. К., 1993.

Історія України. Документи і матеріали /Укладання та коментарі В. Короля. К.: Альтернативи, 2001.

Історія України. Хрестоматія у двох частинах. К., 2004. Ч.І

Перша Конституція України гетьмана П.Орлика 1710 р. К., 1994.

Основна література:

Маманчук О. І. Актуальні проблеми політичної історії України: Монографія. К.: КНЕУ, 2005.

Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України / Н. Яковенко. – К.: Критика. – 2005. – 584с.

Петровський В., Радченко Л., Семененко В. Історія України: неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі. – Харків: «Школа», 2008.

Савченко Н., Подольський М. Історія України: модульний курс. Навчальний посібник. – К.: "Інкос", 2006.

Світлична В. Історія України: Навчальний посібник для студентів неісторичних спеціальностей вищих закладів освіти. К.: Каравела; Львів: Новий світ – 2000, 2002.

Додаткова література:

Когут З. Російський централізм і українська автономія. Ліквідація Гетьманщини (1760-1830). – К., 1996.

Матях В.М. - Гетьман в еміграції Пилип Орлик: історико-історіографічний портрет політика // Український історичний журнал. – 2011. – №4. – С. 116–131. <http://www.history.org.ua/?litera&id=6842>

Ступак Ф.Я. Добродійна діяльність гетьмана І. Мазепи // Український історичний журнал. – 2005. – № 1. – С. 138–148. <http://history.org.ua/JournALL/journal/2005/1/11.pdf>

Тема 6: Західноукраїнські землі під владою Австрійської (Австро-Угорської) монархії (кінець XVIII – початок XX ст.)

Основні поняття: *«Руська трійця», «Русалка Дністрова», Галицько-руська матиця, Головна Руська Рада, русофіли, народовці, радикали, Наукове товариство ім. Т. Шевченка, «Просвіта», «нова ера», Русько-українська радикальна партія, Українська національно-демократична партія, Українська соціал-демократична партія*

ПЛАН.

8. Політичне та економічне становище західноукраїнських земель наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.
9. Початок українського національного відродження. Діяльність «Руської трійці»
10. Революційні події 1848–1849 рр. на західноукраїнських землях.
11. Суспільно-політичний рух в Західній Україні у 1860–1880-х роках: русофіли, народовці, радикали.
12. Утворення та діяльність перших українських політичних партій у Галичині наприкінці XIX – на початку XX ст.
13. Розвиток культури на західноукраїнських землях в австрійський період.

Джерела

1. Класова боротьба селянства Східної Галичини (1772-1849). Документи і матеріали. – К., 1974.
2. Йосифінська (1785-1788) і Францисканська (1819-1820) Метрики. – К., 1974.
3. Національні процеси в Україні. Історія і сучасність. Док. і матер. Т.1. – К., 1997.
4. Русалка Дністровая. – К., 1987.
5. Селянський рух на Буковині в 40-х роках XIX ст. Зб. документів. – К., 1949.

Основна література

1. Верига В. Нариси з історії України (кінець XVIII – початок XX ст.). – К., 1995.
2. Гербільський Г.Ю. Розвиток прогресивних ідей в Галичині у першій половині XIX ст. (до 1848 р.). – Львів, 1964.
3. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX – XX ст. – К., 1996.

4. Каппелер А. Національний рух українців у Росії та Галичині: спроба порівняння // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – Вип.1. – К., 1992. – с. 104-119.
5. Кондратюк К.К. нариси історії українського національно-визвольного руху ХІХ ст. – Тернопіль, 1993.
6. Кугутяк М. Галичина: сторінки історії. – Івано-Франківськ, 1993.
7. “Руська трійця” в історії суспільно-політичного руху і культури України. – К., 1987.
8. Сарбей В.Т. Національне відродження України // Серія “Україна крізь віки”: У 15-ти т. – К., 1999.– Т.9.
9. Стеблій Ф.І. Початки українського національного руху в Галичині // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – К., 1995. – Вип.2. – С. 59-70.
10. Субтельний О. Україна: історія. – К., 1991.

Додаткова література

1. Грицак Я.Й. До генези ідеї політичної самостійності України // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – Вип.1. – К., 1992.
2. Жерноклєєв О. Українська соціал-демократія в Галичині. Нарис історії (1899-1918). – К., 2000.
3. Косачевская Е.М. Восточная Галиция накануне и в период революции 1848г. – Львов, 1965.
4. Кугутяк М.В. Радикальна партія в Східній Галичині // Український історичний журнал. – 1990. – №10. – С. 55-63.
5. Копчак С.І. Населення українського Прикарпаття (Історико-демографічний нарис). – Львів, 1974.
6. Макарчук С. Український етнос (Виникнення та історичний розвиток). – К., 1990.
7. Райківський І.Я. Українське національне відродження кінця ХVІІІ – початку ХХ ст. в європейському контексті: витоки, зміст, періодизація // Галичина. – 1999. – №3. – С. 4-23; 2000. – №4 – С. 25-48.
8. Стеблій Ф.І. Революції 1848-1849 років у Європі і Україна. – К., 1973.
9. Стеблій Ф.І. Селянський рух у Східній Галичині під час революції 1848-1849 рр. // Український історичний журнал. – 1973. – №6. – С. 28-38.
10. Сухий О. Галичина: між Сходом і Заходом. Нариси історії ХІХ – початку ХХ ст. – Львів, 1999.
11. Філіпчук В. Початки українського національного відродження на Буковині // Український історичний журнал. – 1999. – №2. – С. 80-89.
12. Шульга І.Г. Соціально-економічні відносини і класова боротьба на Закарпатті в кінці ХVІІІ ст. – Львів, 1965.

Тема 7. Українські землі в міжвоєнний період (1921–1939 рр.)

Основні поняття: *Всеукраїнський центральний виконавчий комітет (ВУЦВК), голодомор, геноцид, індустріалізація, колективізація, коренізація, націонал-комунізм, нова економічна політика (неп), репресії, «розстріляне відродження», Великий терор, Українське національно-демократичне об'єднання (УНДО), Українська соціалістично-радикальна партія (УСРП), Українська військова організація (УВО), Організація українських націоналістів (ОУН), Карпатська Україна*

ПЛАН

1. Соціально-економічні і політичні перетворення в УСРР в 1920-ті рр. Створення СРСР. Політика українізації та її наслідки.
2. Сталінська політика індустріалізації. Насильницька колективізація українського села. Голодомор 1932–1933 рр.
3. Масові репресії комуністичної влади в 1920–1930-х рр. та їх наслідки
4. Західноукраїнські землі у складі Польщі. Основні напрями в українському політичному русі Галичини.

5. Українські землі у складі Румунії та Чехословаччини. Карпатська Україна (1938–1939 рр.).
6. Українська культура в міжвоєнний період.

Рекомендована література

- Білас І. Репресивно-каральна система в Україні. 1917–1953: суспільно політичний та правовий аналіз: у 2 кн. К.: Либідь, 1994. Кн. 1. 432 с.; Кн. 2. 688 с.
- Вегеш М. Карпатська Україна. Документи і факти / М. Вегеш Ужгород: Карпати, 2004. 432 с.
- Голод 1921–1923 років в Україні. Збірник документів і матеріалів К.: Наукова думка, 1993. 240 с.
- Голодомор 1932–1933 років в Україні: документи і матеріали / упоряд. Р.Я. Пиріг; НАН України, Ін-т історії України. К.: Вид. дім. «Києво-Могилянська академія», 2007. 1128 с.
- Даниленко В., Сталінізм на Україні (20–30-ті роки) / В. Даниленко, Г. Касьянов, С. Кульчицький. К.: Либідь, 1991. 344 с.
- Епплбом Енн. Історія ГУЛАГу / Енн Епплбом; [пер. з англ. А.Іщенка]. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 511 с.
- Історія України від найдавніших часів до сьогодення. Збірник документів і матеріалів / за заг. ред. А.П. Коцура, Н.В. Терес. Київ; Чернівці: Книги – ХХІ, 2008. С. 645–730.
- Касьянов Г. Українська інтелігенція 1920-х – 30-х років: соціальний портрет та історична доля / Г. Касьянов. К., 1992. 176 с.
- Касьянов Г. Сталінізм і українська інтелігенція (20–30-ті рр.) Г. Касьянов, В. Даниленко. К.: Наукова думка, 1991. 96 с.
- Кентій А. Українська Військова Організація (УВО) в 1920–1928 рр. Короткий нарис / А. Кентій. К.: Ін-т історії України НАНУ, 1998. 81 с.
- Кентій А. Нариси історії Організації Українських Націоналістів (1929-1941 рр.) / А. Кентій. К.: Ін-т історії України НАНУ, 1998. 201 с.
- Конквест Р. Великий терор. Сталінські чистки тридцятих років / Р. Конквест [пер. з англ. Н. Волошинович, З. Корабліної]. Луцьк: ВМА «Терен», 2009. 880 с.
- Конквест Р. Жнива скорботи: Радянська колективізація і голодомор / Р. Конквест; [пер. з англ.]. – К.: Либідь, 1993. 383 с.
- Костюк Г. Сталінізм в Україні: Генеза і наслідки: Дослідження і спостереження сучасника / Г. Костюк. К., 1995. 508 с.
- Кульчицький С. Комунізм в Україні: перше десятиріччя (1919–1928 рр.) / С. Кульчицький. К., 1996. 396 с.
- Кульчицький С. Україна між двома війнами (1921–1939 рр.) / С. Кульчицький. К.: Видавничий центр «Альтернативи», 1999. Т. 11. 336 с. (Україна крізь віки).
- Литвин М. Р. 1939. Західні землі України / М. Литвин, О. Луцький, К. Науменко; Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Л.: ІУ, 1999. 152 с.
- Політичний терор і тероризм в Україні. ХІХ – ХХ ст. Історичні нариси / Д. В. Архієрейський, О. Г. Бажан, С. І. Білокінь [та ін.] К.: Наукова думка, 2002. 952 с.
- Полянський О. Український рух опору в 1921–1939 рр. / О. Полянський. Тернопіль: Підручники і посібники, 2004. 64 с.
- Попович Мирослав. Червоне століття / М. Попович. К.: АртЕк, 2005. 888 с.
- Реєнт О. Україна між світовими війнами (1914-1939). Події. Люди. Документи: Нариси історії: навч. посіб. / О. П. Реєнт, І. А. Коляда. К: Школа, 2004. 544 с.
- Розсекречена пам'ять: Голодомор 1932–1933 років в Україні в документах ГПУ-НКВД. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 604 с.
- Рубльов О. Сталінщина і доля західноукраїнської інтелігенції. 20–50-ті рр. ХХ ст. / О. Рубльов, Ю. Черченко. К.: Наукова думка, 1994. 350 с.
- Тисяча років української суспільно-політичної думки: у 9-ти т. К.: Дніпро, 2001. Т. VII. С. 264–274; 305–316; 375–376.

Чорна книга комунізму. Злочини, терор і репресії / Куртуа С., Верт Н., Панне Ж.-Л. та ін.; [пер. з фр. Яреми Кравця]. Львів, 2008. 712 с.

Шаповал Ю. ЧК-ГПУ-НКВД в Україні: особи, факти, документи / Ю. Шаповал, В. Пристайко, В. Золотарьов. К.: Абрис, 1997. 607 с.

Тема 8. Україна в часи Другої світової війни (1939–1945 рр.)

Основні поняття: окупація, агресія, радянізація, депортації, Поліська Січ, Українська повстанська армія (УПА), похідні групи, партизанський рух, оборона Києва, оборона Одеси, оборона Севастополя, райхскомісаріат «Україна», «Трансністрія», концтабір, табір смерті, гетто, Бабин Яр, голокост

ПЛАН

1. Перша радянська окупація західноукраїнських земель (1939–1941 рр.).
2. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії на українських землях у 1941–1942 рр.
3. Німецький окупаційний режим в Україні.
4. Антинацистський рух опору. Боротьба Української повстанської армії (УПА).
5. Вигнання нацистських загарбників з України (грудень 1942 – жовтень 1944 рр.). Окупація України радянськими військами.
6. Українська культура в період Другої світової війни.

Рекомендована література

Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX – XX століття. К., 1996.

Грицюк В. М. Стратегічні та фронтові операції Великої Вітчизняної війни на території України / НАН України. Ін-т історії України. К., 2010.

Історія України. Документи і матеріали / Укладання та коментарі В. Короля. К.: Альтернативи, 2001.

Кентій А. Нариси історії Організації українських націоналістів (1929–1941 рр.). К., 1998.

Коваль М. В. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939–1945 рр.). - Київ: Альтернативи, 1999. - 336 с.

Косик В. Україна і Німеччина у Другій світовій війні. Париж; Нью-Йорк; Львів, 1993.

Кучер В. І., Чернега П. М. Україна у Другій світовій війні (1939–1945). К., 2004.

Муковський І. Т., Лисенко О. Є. Звитяга і жертвність: Українці на фронтах другої світової війни / За ред. В. Д. Конашевича. К.: Пошуково-вид. агентство «Книга Пам'яті України», 1996.

Перепічка Є. В. ОУН і УПА в роки Другої світової війни. - Львів: СПОЛОМ, 2009.

Політична історія України. XX ст.: У 6 т. Т. 4. Україна в Другій світовій війні (1939–1945 рр.). К., 2003.

Попович М. Червоне століття. К.: АртЕк, 2005.

Українська державність у XX столітті: історико-політологічний аналіз. К., 1996.

11. Методи контролю

(Усно-письмові). Опитування студентів у ході проведення семінарських занять. Тематичні тестові контрольні роботи. Перегляд конспекту семінару. Колоквіум.

12.

Розподіл балів, які отримують студенти

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
90-100	відмінно	5	A	зараховано
80-89	добре	4	B	
70-79			C	
60-69	задовільно	3	D	
50-59			E	
26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)			

Структура розподілу балів у ході аудиторно-самостійної роботи студентів:

40 балів – усні відповіді на семінарських заняттях. Підсумковий бал за семінарські заняття визначається з урахуванням коефіцієнту 4 (наприклад, студент отримав оцінки 5, 3, 2, 4 то підсумковий бал становить: $(5+2+3+4=14: 4 \text{ (кількість оцінок)} = 3,5 \times 4 = 14 \text{ балів})$;

30 балів – письмові (тестові) контрольні роботи (4 контрольні роботи по темах лекцій + 2 контрольні роботи по темах семінарських занять). Максимальний бал за кожну роботу – 5;

15 балів – самостійна робота студентів (8 б. – презентація у форматі PowerPoint на визначену тему; 7 б. – письмова (тестова) контрольна робота на визначену тематику).

15 балів – відвідування студентами аудиторних занять.

13. Методичне забезпечення

Програмові вимоги з нормативного курсу

«Історія України»

(спеціальність «Середня освіта (фізика та математика)», I курс, I семестр)

(підсумкова форма контролю – залік)

1. Стародавня історія України. Періодизація первісного суспільства.
2. Племена Трипільської культури у IV-III тис до н.е.: господарство, суспільний устрій, вірування.
3. Державні утворення в Північному Причорномор'ї у I тис. до н.е.
4. Антична колонізація Північного Причорномор'я.
5. Східні слов'яни у I тис. н. е.: розселення, суспільний та господарський лад.
6. Зародження державності у слов'ян. Київська (полянська) держава.
7. Передумови утворення Київської Русі у IX ст. Норманська теорія походження Русі.
8. Розвиток Давньоруської держави за перших Рюриковичів (882–980).
9. Розквіт Київської Русі в часи Володимира Великого і Ярослава Мудрого.
10. Початок політичної роздробленості у 1054–1113 рр. Князь Володимир Мономах (1113–1125).
11. Політична і феодална роздробленість руських земель. Розвиток Київського, Чернігівського, Переяславського (1132–1240).
12. Розвиток культури в період Київської Русі.
13. Розвиток Галицького князівства (кінець XI–XII ст.). Князь Ярослав Осмомисл.

14. Передумови та причини утворення Галицько-Волинського князівства. Князь Роман Мстиславович.
15. Галицько-Волинська держава за часів Данила Галицького.
16. Боротьба Русі з монгольськими загарбниками.
17. Галицько-Волинські землі за наступників Данила Галицького (1264–1340).
18. Розвиток культури в період Галицько-Волинської держави.
19. Територіальний поділ українських земель між сусідніми державами у XIV–XVI століттях.
20. Політичний та економічний розвиток українських земель у складі Литви та Польщі у XV – першій половині XVI ст.
21. Люблінська унія 1569 р. та її наслідки для України .
22. Брестська церковна унія 1596 р. Розкол українського православ'я.
23. Соціально-економічні та політичні передумови виникнення українського козацтва.
24. Запорізька Січ: політичний, військовий і територіальний устрій в XVI–XVII ст.
25. Реєстрове козацтво та його роль у державотворчих процесах в Україні.
26. Боротьба козаків проти турків і татар в кінці XVI – на початку XVII ст. Діяльність гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного.
27. Козацькі повстання кінця XVI – першої половини XVII століть.
28. Розвиток української культури у XVI – першій половині XVII ст.
29. Передумови і причини національно-визвольної війни українського народу в середині XVII століття під проводом гетьмана Богдана Хмельницького.
30. Військові дії національно-визвольної війни 1648–1649 рр. Зборівський мирний договір і його наслідки.
31. Українська козацька держава за часів Богдана Хмельницького: державний, політичний та територіальний устрій.
32. Військові дії національно-визвольної революції 1651–1653рр. Причини укладення і зміст договору Б. Хмельницького з Московією 1654 р.
33. Завершальний період національно-визвольної війни 1654–1657 рр. Політичні і військові плани Б. Хмельницького.
34. Руїна – її причини та характерні ознаки. Україна в політичних планах Польщі та Росії.
35. Гетьманування Івана Виговського та Юрія Хмельницького.
36. Поділ України на два гетьманства: Правобережне та Лівобережне. Діяльність гетьманів Павла Тетері та Івана Брюховецького.
37. Діяльність гетьмана Петра Дорошенка та його зовнішньополітичні орієнтири.
38. Гетьманування Дем'яна Многогрішного та Івана Самойловича на Лівобережжі.
39. «Вічний мир» між Московією та Польщею. Наслідки Руїни.
40. Україна за часів правління гетьмана Івана Мазепи.
41. Гетьман Пилип Орлик та його «Конституція».

42. Обмеження прав України в період гетьманування Івана Скоропадського. Наказний гетьман Павло Полуботок. Правління І Малоросійської колегії.
43. Спроби гетьмана Данила Апостола реформувати Україну. Правління гетьманського уряду (1734–1750).
44. Гетьманування Кирила Розумовського (1750–1764). Остаточне скасування російським царизмом автономії на Лівобережній і Слобідській Україні в другій половині XVIII ст.
45. Нова Січ та її остаточне знищення російським самодержавством (1734–1775).
46. Антифеодальні та національно-визвольні рухи на Правобережній і Західній Україні у XVIII ст. Гайдамацький та опришківський рухи.
47. Ліквідація російським царизмом української автономії в другій половині XVIII ст.
48. Поділи Речі Посполитої. Приєднання південної України та Криму до Росії в кінці XVIII ст.
49. Культура України у XVIII ст.
50. Політичне та економічне становище українських земель в складі Російської імперії у першій половині XIX ст.
51. Початок національного відродження. Кирило-Мефодіївське братство. Тарас Шевченко.
52. Політичне та економічне становище західноукраїнських земель у складі Австрійської імперії у першій половині XIX ст.
53. Початок українського національного відродження в Галичині. Діяльність «Руської трійці».
54. Революційні події 1848–1849 рр. на західноукраїнських землях.
55. Царські реформи 1860–70-х рр. та їхній вплив на Україну.
56. Суспільно-політичний розвиток Наддніпрянської України в другій половині XIX ст.
57. Суспільно-політичний рух в Західній Україні у 1860–1880-х роках: русофіли, народовці, радикали.
58. Утворення та діяльність перших українських політичних партій у Галичині наприкінці XIX – на початку XX ст.
59. Український національний рух та поява перших політичних партій у Наддніпрянщині на початку XX ст.
60. Україна в період російської революції 1905–1907 рр.
61. Українська культура у XIX – на початку XX ст.
62. Україна під час Першої світової війни (1914–1917).
63. Передумови та початок Української революції 1917–1921 рр.
64. Діяльність Української Центральної Ради (березень 1917 – квітень 1918 рр.)
65. Радянсько-українська війна (грудень 1917 – квітень 1918 рр.). Брестський мирний договір.
66. Гетьманат Павла Скоропадського (квітень-грудень 1918 р.)

67. Прихід до влади Директорії УНР, її внутрішня і зовнішня політика. Злука УНР і ЗУНР. Друга радянсько-українська війна (листопад 1918 – червень 1919 рр.)
68. Західно-Українська Народна Республіка: державний устрій, основні напрямки внутрішньої і зовнішньої політики.
69. Польсько-українська війна 1918–1919 рр. на західноукраїнських землях. Поразка ЗУНР.
70. Більшовицький режим на території України в 1919 р. Створення Української Соціалістичної Радянської Республіки (УСРР).
71. Боротьба українських армій проти більшовицьких та білогвардійських окупантів (червень-грудень 1919 р.). Білогвардійський режим на території України.
72. Перший і Другий зимові походи Армії УНР. Участь Армії УНР у польсько-радянській війні 1920–1921 рр. Відновлення більшовицького окупаційного режиму та поразка Української революції.
73. Соціально-економічні і політичні перетворення в УСРР в 1920-ті рр. Створення СРСР. Політика українізації та її наслідки.
74. Сталінська політика індустріалізації. Насильницька колективізація українського села. Голодомор 1932–1933 рр.
75. Масові репресії комуністичної влади в 1920–1930-х рр. та їх наслідки.
76. Західноукраїнські землі у складі Польщі. Основні напрями в українському політичному русі Галичини.
77. Українські землі у складі Румунії та Чехословаччини. Карпатська Україна (1938–1939 рр.).
78. Українська культура в період революції 1917–1921 рр. та міжвоєнний період.
79. Перша радянська окупація західноукраїнських земель (1939–1941 рр.).
80. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії на українських землях у 1941–1942 рр.
81. Німецький окупаційний режим в Україні.
82. Антинацистський рух опору. Боротьба Української повстанської армії (УПА).
83. Вигнання нацистських загарбників з України (грудень 1942 – жовтень 1944 рр.). Окупація України радянськими військами.
84. Українська культура в період Другої світової війни.
85. Тенденції післявоєнного розвитку УРСР у 1945–1953 рр.
86. Україна в період хрущовської «відлиги» (1953–1964 рр.).
87. Український національний рух в другій половині 1960-х – першій половині 1980-х роках. Дисидентство.
88. Застійні явища в політичній та економічній сферах у 1970–80-х рр. Крах командно-адміністративної системи.
89. Україна в період «перебудови». Національно-політичне відродження у 1985–1990 рр.
90. Проголошення Декларації про державний суверенітет України 1990 р. та здобуття Україною незалежності у 1991 р.
91. Розвиток української культури в 1945–1991 рр.

92. Проведення Всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 р. Процес становлення Української держави у 1992–96 роках.
93. Конституційний процес в Україні. Прийняття Конституції України в 1996 р. та її подальші зміни.
94. Тенденції та основні події політичного розвитку України в 1991–2013 рр.
95. Тенденції економічного розвитку України в 1991–2013 рр.
96. Основні напрямки зовнішньої політики України в 1991–2013 рр.
97. Революція Гідності 2013–2014 рр.
98. Російсько-українська війна (2014–2022 рр.). Окупація Криму Російською Федерацією. Бойові дії проти російських збройних формувань на Донбасі.
99. Тенденції політичного, економічного розвитку, основні напрямки зовнішньої політики України в 2014–2022 рр.
100. Українська культура в період незалежності.

14. Рекомендована література

1. Аркас М. Історія України-Русі. К., 1990.
2. Багалій Д. Історія Слобідської України. Харків, 1993.
3. Багалій Д. Нарис історії України. Доба натурального господарства.-К. 1994.
4. Бойко О. Д. Історія України: Посібник для студ. вузів. К.: Академія, 2005. 687 с.
5. Брайчевський М. Вступ до історичної науки. Навчальний посібник. К., 1995.
6. Брайчевський М. Конспект з історії України. К., 1993.
7. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. К.: Портал, 2021. 432с.
8. Грицак Я. Нариси з історії України: формування української модерної нації XIX-XX століття. – К., 1996.
9. Грушевський М. Ілюстрована історія України. К., 1992.
10. Грушевський М. Історія України-Русі: В 11 т., 12кн. К., 1991-98.
11. Дорошенко Д. Огляд української історіографії. – К., 1996.
12. Залізняк Л. Нариси стародавньої історії України. – К., 1994.
13. Ісаєвич Я. Україна давня і нова. Народ, релігія, культура. – Львів, 1996.
14. Історія України / Ю. Зайцев, В. Баран, Я. Грицак та ін. — 2 вид. — Л.: Світ, 2002. - 520 с.
15. Історія України. Документи. Матеріали: Посібник / В. Ю. Король (уклад., комент.). — К.: Академія, 2002. - 448 с.
16. Історія України: навч. посіб. / В. Ф. Верстюк, О. В. Гарань, О. І. Гуржий та ін. — К.: Альтернативи, 2002. - 472 с.
17. Історія України: Хрестоматія: У 2-х ч. / Упор. С. М. Клапчук, Б. І. Білик, Ю. А. Горбань та ін. — К.: ІЗМН, 1996. — Ч. І. — 372 с. — Ч. II. — 336 с.
18. Коваль М. Україна: 1939-1945. Маловідомі і непрочитані сторінки історії. - К., 1995.
19. Крип'якевич І. Історія України. – Львів. 1990.

20. Остафійчук В. Ф. Історія України: Сучасне бачення: Навч. посібник. – К.: Знання-Прес, 2002. - 352 с.
21. Субтельний О. Україна. Історія. – К.: Либідь, 1994. 736 с.

Додаткова

22. Баран В. Давні слов'яни. – К.,1998.
23. Баран В., Козак Д., Терпиловський Р. Походження слов'ян. К.,1991.
24. Василенко Г. Велика Скіфія. К.,1991.
25. Володарі гетьманської булави. Історичні портрети. К., 1994.
26. Галицько-Волинська держава - правонаступниця Київської Русі // Андрухів І. Історія України та рідного краю / І. Андрухів. - Івано-Франківськ, 2002.
27. Галицько-Волинська держава XII-XIV ст. : зб. наук. праць. У 2-х кн. Кн.1 / упоряд. О. Кучерук. - Л. : Світ, 2002.
28. Галицько-Волинська держава: історія, постаті, культура : бібліогр. покажч. / ОУНБ ім. І. Франка ; [уклад. В. Дволітка, вступ. ст. І. Драбчука, відп. за вип. Л. Бабій]. - Івано-Франківськ, 2009.
29. Галицько-Волинський літопис. Львів,1994.
30. Геродот із Галікарнасу. Скіфія. Найдавніший опис України з V ст. перед Христом. - К.,1992.
31. Грицак Я. Що залишилось після Помаранчевої революції? – К., 2010.
32. Залізник Л. Нариси стародавньої історії України. – К., 1994.
33. Замлинский В.А. Богдан Хмельницький. - М.,1998.
34. Ідзьо В. Галицька держава: процеси етнотворення та становлення (III-XII ст.) / В. Ідзьо. - Л. : Камула, 2005.
35. Ідзьо В. Українська держава в IX-XIII століттях / В. Ідзьо. - Л. : Сполом, 2004.
36. Котляр М. Історія України в особах. Древньоруська держава. – К.,1996.
37. Котляр М. Русь язичницька. Біля витоків східнослов'янської цивілізації. – К.,1994.
38. Котляр М.Ф. Галицько-Волинська Русь. – К.,1998.
39. Крип'якевич І. Богдан Хмельницький. – Львів,1990.
40. Крип'якевич І.П. Галицько-Волинське князівство. – К.,1984
41. Лабунька М. Митрополит Іларіон і його писання. – Рим,1990.
42. Літопис гадяцького полковника Григорія Граб'янки. – К., 1992.
43. Махновець Л. Про автора «Слово о полку Ігоревім». – К.,1988.
44. Моця О., Ричка В.Київська Русь від язичництва до християнства. – К.,1996.
45. Нартов В. Історія України з давніх-давен до сьогодення. – Харків,2006.
46. Нартов В. Видатні особистості України. Факти, документи, оцінка. – Харків, 2007.
47. Переяславська рада 1654 року (Історіографія та дослідження). – К.,2009.
48. Петров В.П. Походження українського народу. – К.,1992.

49. Півторак Г. Українці: звідки ми і наша мова. – К.,1993.
50. Плачинда С. Словник давньоукраїнської міфології. – К.,1993.
51. Ребіндер Б. Велесова книга: життя та релігія слов'ян. – К.,1988.
52. Смолій В., Гуржій О. Як і коли почала формуватися українська нація. – К.,1991.
53. Смолій В.А., Степанков В.С. Богдан Хмельницький. Соціально-політичний портрет. - К.,1995.
54. Толочко П. П. Київська Русь. – К., 1996.
55. Чугуєнко М. Україна, яка шокує. Лабіринти історії. – Харків, 2005.
56. Шевальє П'єр. Історія війни козаків проти Польщі. – К., 1993.
57. Шпорлюк Р. Імперія та нації (з історичного досвіду України, Росії, Польщі та Білорусі) /Пер. з англ. – К., 2000.
58. Шпорлюк Р. Формування модерних націй: Україна – Росія – Польща / Пер. з англ. Г. Касьянова, М. Климчука, М. Рябчука, Я. Стріхи, Д. Матіяш та Х. Чушаак. – К., 2013.